

Norrgården

Norrgården är den nordligast belägna gården i Sennebys bykärna. Gården har varit i samma familjs ägo de senaste 100 åren. I början av 1910-talet köpte Johan och Alida Alvéén gården och flyttade med de tre barnen från arrendegården i Edsvik, Björkö, som de brukat i drygt 10 år. Johan var född och uppvuxen i Edebo och Alida var född och uppvuxen i Häverö. Under tiden i Edsvik föddes barnen Olle 1899, Sigrid 1901 och Gustav 1906. På gården i Senneby föddes 1914 sonen Hans som är far till nuvarande ägaren Anna-Karin som övertog gården 1984.

Vid mangårdsbyggnaden ca 1919, stående fr.v. Sigrid, Alida, Gustav, Hans, Johan, Olle (vid vagnen) och sittande Ingeborg (husjungfru)

Norrgården omfattar idag 78 ha åker och skog som sträcker sig i ett band österut från byn och avgränsas i öster av Hakens väg vid Rönnskärs udde. Jordbruket är utarrenderat till Mats Andersson i Veda.

Byggnader

Mangårdsbyggnaden är byggd i liggande timmer med brädfodring och är sannolikt från 1845. Dateringen är gjord utifrån en spishäll, med initialerna APS och året 1845, som vid en renovering, troligen i början av 1900-talet, murats in i murstocken i salen.

Ekonomibygnader

Öster om trädgården med mangårdsbyggnaden, över vägen, ligger den gamla logen med vagnslider, kastloge (där säden tröskades och rensades), mjölkammare med flera utrymmen. Detta är den kvarvarande delen av den tidigare ladugårdsbyggnaden som låg i vinkel.

Magasinet och ladugården.

Foto: Alf Nordström 1973, Stockholms läns museum

Den ursprungliga ladugårdsbyggnaden byggdes ca år 1900. Delvis återanvändes virke från en tidigare ladugårdsbyggnad som låg i anslutning till mangårdsbyggnaden. Gården har alltså tidigare varit kringbyggd på liknande sätt som Wiktor Jansgården. Den östra delen, själva ladugården, revs i slutet av 1970-talet då den delen var i dåligt skick.

Intill nuvarande ekonomibyggnad finns ett magasin, delvis i timmer. I sluttning under magasinet finns en jordkällare och själva magasinet används numera som verkstad.

Strax norr om gården längs vägen finns resterna av en gårdssmedja. Endast resterna av murstocken finns kvar idag.

Ytterligare några hundra meter längre norrut låg tidigare en linbasta. Resterna av den togs bort i början av 1980-talet.

Villan

Efter första världskriget byggdes en gul trävilla strax väster om mangårdsbyggnaden. Den stod klar 1921 och blev familjens bostad men Alida ville helst tillbringa sommaren i gammelbyggnaden eftersom det inte blev lika varmt i köket där, beroende på att timret i stommen höll kvar kylan från vintern. Villan moderniserades under 1960-talet. En tomt runt villan styckades av och fastigheten såldes 1967 till familjen Palm som sedan dess använt fastigheten som fritidsbostad.

Villan

Bykstugan

Intill vägen mittöver magasinet låg en länga med vedbod, bykstuga med pannmur, snickarbod och hönshus. På 1960-talet hade bröderna Gustav och Hans planer på att flytta längan en bit in i trädgården och att sedan inreda den till sommarstuga. Längan var dock i alltför dåligt skick varför den revs och en ny stuga i motsvarande storlek byggdes i trädgården. Gustav och hans hustru Gertrud använde stugan som sommarbostad några år och en tomt runt stugan styckades av. Fastigheten har sedan mitten av 1970-talet bytt ägare några gånger och används sedan ca 2005 som permanentbostad.

Vid bykstugan, fr.v. Ida Wessbom, Sigrid, en släkting vars far var järnvägare vid Roslagsbanan på en station nära Stockholm samt Alida med kaffebricka.

Under 2016 har en mindre stuga uppförts på samma plats som den tidigare bykstuga. Den nya stugan är tänkt att användas som vävstuga.

Jordbruk och annan verksamhet

Johan och Alida drev jordbruket med djurhållning fram till slutet av 1930-talet. Bertil och Signe Jansson arrenderade gården några år från 1939 och därefter tog dottern Sigrid med maken Henning Eugenius över driften som arrendatorer. Familjen Eugenius var bosatt i

gammelbyggningen och drev gården fram till 1950. Viss modernisering gjordes i driften, bl.a. installerades en mjölkningsanläggning 1943, men någon traktor skaffades aldrig för jordbruket. Eugenius hade dock en Epa-traktor för mindre transporter.

Hans med hästen PärLAN med föl och Johan med Tora och Tor ca 1930.

Slåtter, fr.v. Sigrid, 'Tinas Karlsson', Ida Wessbom, Johan, Alida, Sandberg (dräng från Älmsta) samt Lundin (troligen).

Paus i slåttern. Fr.v. Lundin(troligen), Ruth Alvé (g.m. Olle) med barnen Elsa, Bengt och Ann-Marie, Hans och Johan.

Sigrid med kor och kviga, 1920-tal.

Potatisättning på gården. Alida t.h., Johan i mitten, troligen Hans t.v., 1930-tal

Potatisplockning. Hans vid hästen, Alida i mitten, Johan längst t.h., 1930-tal.

Pensionatsverksamhet

Hans har berättat att en svår storm i slutet av 1920-talet fällde mycket skog längs kusten på Vaddö. Markägaren, som bodde i Veda, valde att stycka av ett antal tomter i Sandviken då

arbetet med att röja den fällda skogen blev för omfattande. Johan köpte tomten närmast norr om sandstranden och lät bygga ett pensionat. Detta pensionat drevs under ett antal somrar på 1930-talet av dottern Sigrid. Förnödenheter till verksamheten transporterades från gården ner till Sandviken via Norrsundsvägen (nu Gamla Sandviksvägen) och även pensionatsgästerna skjutsades samma väg. En tvist uppstod med Sundsborna om rätten att skjutsa sommargäster den vägen, vilket så småningom ledde till att nuvarande Sandviksvägen anlades från vägen mellan Veda och Gamla Grisslehamn. Mer information om pensionatsverksamheten finns under Historia/1900-talet.

Söndagsskola

I Norrgården bedrevs under en rad år från 1930-talet och framåt söndagsskola. Denna hölls i salen i gammelbyggningen och leddes av Sigrid, Alida och Johan som alla var aktiva i Missionsförsamlingen. Se vidare Historia/1900-talet.

Söndagsskolebarn i Norrgårdens trädgård 1934

Tidigare ägare

I kapitlet Vad har hänt med ursprungsgårdarna efter 1844? finns en komplett redogörelse för ägarförhållanden och fastighetsklyvningar och -sammanläggningar för Norrgården från starten av laga skiftet 1844 till idag.

Nedan återfinns en beskrivning av ägarfamiljen närmast före familjen Alvé, sammanställd hösten 2014 av Mats Bohlin, som är son till yngsta dottern i den familjen.

Mats Reinhold Westerberg, född 1853, och kusin till Johan Alvé, flyttade med sin förstfödda dotter Maria till Senneby i mars 1885. Han var född i Edebo och hade gift in sig i en gård, troligen på Väddö. Hans första hustru avlider och han flyttar efter att sannolikt ha blivit utlöst, och köper 1885 Norrgården i Senneby. Hans första barn Maria bodde inte hela sin uppväxt på Norrgården.

Mats Reinhold gifter sig 11 april 1887 med Maria Augusta (född Olsson 17/2 1866). Tre systrar Olsson; Emma, Tilda och Maria gifte in sig i varsin gård i Senneby och två av dem fick efternamnet Westerberg. Flickorna måste ha varit attraktiva! De kom från nybygget i Senneby

och deras föräldrar var Stina Jonsdotter och Olof August Olsson. Han var enligt Mats Bohlins mor fiskare och daglönare i byarna och hans hustru fick i veckorna gå med mat till honom då han sov över på det jobb han då var på. Nybygget skulle ha legat ner mot havet enligt Mats mor.

Makarna Westerberg fick barnen Magnus Reinhold född 1889, död i olycka 1906, Tekla Mariana född 1890, Alida Josefina född 1892, Egbert Emanuel född 1894 och Gerda Elisabet född 1900 och mor till Mats Bohlin.

Mats Reinhold Westerberg var framåt och byggde om ladugården så att man kunde köra upp hö på logen med häst och vagn för avlastning och var enligt Mats mor först på Väddö att inköpa en hästplog helt i järn.

Sonen Magnus död knäckte Mats Reinholds framåtanda varför han sålde gården. Möjligen kan sonen Egeberts sjukdom i tuberkolos även ha inverkat på beslutet. Fastigheten som familjen flyttade till finns kvar och ligger nedanför äldreboendet Solhem i Älmsta.

Anna-Karin Alvé

Februari 2013, uppdaterat mars 2015, september 2016

